

Jaarrekening 2022

Inhoud

Jaarverslag

- 1. Voorwoord van de Raad van Toezicht**
- 2. Verslag van de directie**
- 3. Risicoparagraaf**

Jaarrekening

4. Financiën

- 4.1 Jaarrekening 2022
- 4.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
- 4.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling
- 4.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat
- 4.5 Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht
- 4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2022
- 4.7 Toelichting op de staat van baten en lasten 2022
- 4.8 Continuïteit
- 4.9 WNT-verantwoording 2022 Stichting Pantar Amsterdam

5. Overige gegevens

- 5.1 Pantar
- 5.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afkortingen en begrippen

1. Voorwoord van de Raad van Toezicht

Na twee jaren waarin corona beeldbepalend was, is in 2022 de invloed van corona gelukkig steeds verder naar de achtergrond geraakt. Dankzij een degelijke en consequente aanpak binnen de bedrijfsvoering van Pantar en dankzij een goede constructieve samenwerking met de gemeenten Amsterdam en Diemen is de schade voor Pantar relatief beperkt gebleven. Hierdoor kan de aandacht weer gericht worden op de toekomst.

In 2022 kregen we te maken met een stijgende inflatie die voor veel druk heeft gezorgd op de financiële middelen van veel mensen met name ook uit de doelgroepen die werkzaam zijn bij Pantar. Het bestuur van Pantar en de gemeenten hebben oog voor deze zorg en proberen hun werknemers waar mogelijk te ondersteunen. De begin 2023 doorgevoerde stijging van het minimumloon is voor de werknemers zeer welkom, maar zal voor meer druk zorgen op de bedrijfsvoering van Pantar als het Rijk geen passende financiering gaat bieden voor het uitvoeren van de Participatiewet.

De Raad van Toezicht vergaderde in 2022 voltallig zes maal, waarbij met name de Meerjarenstrategie onderwerp van gesprek was. Ter voorbereiding van de financiële agendapunten vergaderde steeds de Auditcommissie. In het kader van de beoordeling van het functioneren van de directeur vergaderde ook de Remuneratiecommissie, die daarover ook sprak met het dagelijks bestuur van de Ondernemingsraad.

In 2022 liep de termijn van onze voorzitter Lodewijk de Waal af en hebben we derhalve afscheid van hem moeten nemen. We willen Lodewijk ontzettend bedanken voor zijn waardevolle bijdrage en inspirerend leiderschap binnen de Raad van Toezicht. Ondergetekende heeft de rol van voorzitter van Lodewijk mogen overnemen en de ontstane vacature is ingevuld door het nieuwe lid Katherine Diaz. Hiermee is de Raad van Toezicht weer voltallig.

De relatie met de gemeente Amsterdam, onze financier, opdrachtgever en klant, was en is zonder meer goed te noemen. Rest ons de medewerkers en de directie van Pantar te danken voor de inzet en samenwerking in het afgelopen jaar. Met vertrouwen kijken wij naar de toekomst.

Sjef van Gennip,
Voorzitter Raad van Toezicht

2. Verslag van de directie

Pantar kijkt met gemengde gevoelens terug op 2022. Want hoewel we financieel beter presteerden dan gepland, is onze maatschappelijke prestatie achtergebleven. We hadden meer mensen uit de Participatiewet en in de Werkbrigade aan het werk willen hebben. Ondanks de onrust rond prijzen en arbeidsmarkt is ons resultaat op de normale bedrijfsvoering redelijk op niveau gebleven.

Kijkend naar de toekomst hebben wij vertrouwen in het vernieuwde Pantar. Intern zijn grote stappen in de organisatievernieuwing gezet. De organisatie is gesplitst in een deel dat zich bezighoudt met de ontwikkeling van mensen en een ander deel dat zich meer specialiseert in het leveren van kwalitatief en kwantitatief betere arbeidsprestaties met groepen medewerkers, ondersteund door een gekrompen staf voor financiën, ICT, HR en strategie.

De *directie Mens & Ontwikkeling* zet haar schouders onder de professionalisering van onze aandacht voor de mensen in hun ontwikkeling. In de WSW bleven mensen tot hun pensioen; nu moet een steeds groter deel doorstromen naar ander werk. Dat vraagt om ingrijpende vernieuwing van onze begeleidingspraktijk.

De *directie Werk* trekt aan de vernieuwing van het ondernemerschap bij Pantar. Onze werkprocessen moeten efficiënter en rendabeler, terwijl onze werkportefeuille moet worden vernieuwd om beter aan te sluiten op de arbeidsmarkt en de eisen die daar aan personeel worden gesteld. Onze verkleinde staf staat voor grote uitdagingen, financieel, in de digitalisering en op de krupper wordende arbeidsmarkt. Loopt dat allemaal al perfect? Nee, zeker niet. Er zijn afstemmingsproblemen en onzekerheid. Soms voelt de druk van de vernieuwing en het afscheid van de vertrouwde routines zwaarder dan het plezier dat wij beleven aan het evidente maatschappelijke nut van ons werk en de betekenis die wij kunnen hebben voor de mensen die bij Pantar werken.

Extern zien wij dat de gemeenten Pantar niet langer als een financieel probleem zien, maar vooral ook als een belangrijk instrument om het "ongekende talent" dat nu nog buiten het arbeidsproces blijft, aan het werk te helpen. Ook landelijk groeit het besef dat de infrastructuur, die op basis van de Wet Sociale Werkvoorziening werd gevormd, belangrijk is om de arbeidsmarkt goed te laten functioneren, maar ook een toenemend gevaar loopt. Op termijn is die infrastructuur niet te handhaven op de manier waarop we dat gewend waren. Op dit moment werkt ongeveer de helft van onze medewerkers in de parken, de reiniging, de schoonmaak, de parkeergarages en fietsenstallingen. Samen zijn zij verantwoordelijk voor ongeveer 80% van onze reguliere omzet. Maar het valt niet mee om het kwaliteitsniveau dat daar gevraagd wordt te halen en om ons SW-personeel daar te vervangen na hun pensioen. Aan de groep, die fysiek en sociaal kan wat deze mensen kunnen, wordt door andere werkgevers terecht getrokken. Daardoor vallen er steeds grotere gaten bij Pantar, die we nu nog deels met uitzendkrachten kunnen vullen, maar dat is geen duurzaam model. De andere helft van onze medewerkers is op de verschillende vestigingen van Pantar bezig met het stekken van planten, het inpakken van goederen of het samenstellen van lampen, fietsen en bouwhekken. Zij realiseren samen zo'n 20% van onze omzet. Om hen te vervangen zijn er voldoende kandidaten, die daarmee bijvoorbeeld uit de bijstand of de zorg kunnen komen. Het is de ambitie van Pantar ook dát vangnet voor de arbeidsmarkt te zijn. Maar economisch is het rendement eigenlijk te laag om op grote schaal te vervangen. Ook daardoor hangt steeds krimp boven Pantar.

Wij proberen met Pantar alles te doen om een toekomstbestendige organisatie te worden. Een werken ontwikkelbedrijf te worden, dat in staat is om voor iedereen die dat nodig heeft, een springplank naar de arbeidsmarkt te bieden voor wie groeit en een vangnet onder de arbeidsmarkt te spannen voor wie valt. En dat het liefst kostendekkend uit eigen omzet en subsidies. We zijn blij met de discussies die daarover die nu landelijk en lokaal gevoerd worden. Omdat we ons goed realiseren hoe belangrijk het werk is dat we doen, maar ook hoe moeilijk het is om onder de huidige condities die ambitie waar te maken.

Diemen, 14 april 2023

Lex de Boer
Algemeen Directeur

3. Risicoparagraaf

De regelgeving met betrekking tot de jaarverslaggeving bepaalt dat Pantar in het verslag van de directie een beschrijving opneemt van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd. Risico's zijn de effecten van onzekerheden op het behalen van doelstellingen. Onzekerheden ontstaan als gevolg van het geheel of gedeeltelijk ontbreken van informatie over, inzicht in of kennis van een gebeurtenis, de gevolgen daarvan, of de waarschijnlijkheid dat een gebeurtenis zich voordoet.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt beheerst door periodiek, tenminste maandelijks, een driemaands liquiditeitsprognose te maken en tenminste eenmaal per jaar een twaalfmaands liquiditeitsprognose, alsmede door gebruik te maken van werkkapitaalmaatregelen. De risicobereidheid is laag en indien het liquiditeitssaldo onder de € 1,5 miljoen daalt, worden alleen betalingen verricht na toestemming van de directie.

Tijdelijke liquiditeitsfluctuaties kunnen door aanpassingen op het bevoorschottingsschema van de gemeente Amsterdam gecompenseerd worden. Het risico dat Pantar haar rekeningen niet tijdig kan betalen is daarmee laag.

Continuïteitsrisico

De continuïteit van Pantar rust voor een belangrijk deel op drie pijlers: de (loonkosten)subsidies die aan de medewerkers van Pantar worden toegekend, de omzet die voortvloeit uit het werk dat door de medewerkers van Pantar wordt verricht en de bereidheid van de gemeente Amsterdam om het tekort dat jaarlijks ontstaat uit het verschil tussen deze inkomsten en de noodzakelijk te maken kosten te compenseren. Pantar accepteert hierin een iets hoger risico, passend bij de transitie van Pantar naar een meer ondernemende gedragslijn. Het verschil met eerdere jaren is klein, omdat de overheid nog steeds het risico mee draagt, daarom worden begroting en investeringen in nauw overleg met de gemeentelijke overheid opgesteld.

Pantar heeft haar strategie gericht op stabilisatie van het aantal medewerkers en het gemiddelde tekort op de exploitatie tot 2025. Dit stelt Pantar voor grote opgaven, omdat de subsidies uit de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afnemen met de vergrijzing en de uitstroom van de binnen deze wet werkende medewerkers, en het feit dat de loonkostensubsidies onder de Participatiewet substantieel lager zijn. Er is een implementatieplan gemaakt, dat leidt tot een combinatie van verhoging van de opbrengsten per fte en beheersing van de exploitatiekosten. Met de gemeente is overeenstemming bereikt over het vertrekpunt, dat continuïteit in de uitvoering van Pantars maatschappelijke taak tegen een lager tekort dan nu geraamd, alleen mogelijk is bij een herziening van de Participatiewet. Het uitzicht op hogere opbrengsten is op dit moment positief, wat ook kan worden afgeleid uit het gegeven dat de opbrengst ook in de afgelopen jaren ondanks de beperkingen die corona ons oplegde op niveau zijn gebleven.

Werkgeversrisico en ziekteverzuim

Het dagelijks werken met een kwetsbare groep medewerkers brengt een bijzondere verantwoordelijkheid met zich mee. De risicobereidheid is laag. De infrastructuur van Pantar is zodanig ingericht dat deze verantwoordelijkheid met de daarbij behorende werkgeversrisico's in voldoende mate kan worden geborgd. Het uitvoeren van die verantwoordelijkheid stelt hoge eisen aan de kwaliteit en omvang van de begeleiding vanuit Pantar. Pantar besteedt veel aandacht aan de ontwikkeling van medewerkers opdat zij goed toegerust zijn om de specifieke begeleidingstaken uit te voeren. Incidenten zijn niet altijd te voorkomen, deels omdat onze medewerkers ook actief zijn in de openbare ruimte. Pantar is zich ervan bewust dat incidenten met medewerkers kunnen leiden tot persoonlijke schade voor medewerkers en betrokkenen en reputatieschade voor Pantar.

De kwetsbaarheid van de groep medewerkers heeft ook tot gevolg dat het ziekteverzuim bij Pantar hoger is dan gebruikelijk in vergelijking met de reguliere arbeidsmarkt. Pantar streeft vanzelfsprekend binnen haar mogelijkheden naar een zo laag mogelijk ziekteverzuim. Dit doen wij door middel van het plaatsen van medewerkers op een zo goed mogelijk bij hun kwaliteiten passende werkplek als door middel van voldoende aandacht en casemanagement bij ziekte. Desalniettemin is het ziekteverzuim binnen de doelgroepen in het afgelopen jaren gestegen naar 18% ziekteverzuim in 2022. Pantar heeft in 2022, gezien de schaarse capaciteit bij de Arbodienst, geïnvesteerd in extra casemanagers om voldoende aandacht te kunnen geven aan de zieke collega's en aan preventie van ziekteverzuim. Verwacht wordt dat dit in 2023 e.v. tot een daling van het ziekteverzuim zal gaan leiden.

Instroomrisico en risico voldoende werk

Onder de Wet Sociale Werkvoorziening was de belangrijkste opgave voor de medewerkers, waarvan de loonkosten uit subsidies werden gedekt, voldoende passend werk te vinden. Nieuwe medewerkers stromen in onder het regime van de Participatiewet, waarbij sprake is van een gedeeltelijke loonkosten- en begeleidingssubsidiëring. Door deze mix van medewerkers dient Pantar steeds de goede balans te vinden tussen haar wettelijke verplichting om voldoende passend werk te vinden voor haar SW-medewerkers en de noodzaak om voldoende passend en renderend werk te genereren voor de medewerkers in het Participatiewet-regime. Er dient een balans te zijn tussen de medewerkers en het werk, niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief.

In de Meerjarenstrategie is gepoogd dat onderscheid te definiëren en van daaruit te sturen op instroom en financieel resultaat. Op de instroomcijfers is samen met de gemeente een prognose gemaakt, die deze instroom grotendeels bepaalt via de inzet van jobcoaches. Op de omzet is vanuit het werkaanbod geprognosticeerd. De gecalculeerde prognose leidt tot een aanvaardbaar tekort op de exploitatie. Met de gemeente wordt nauwgezet gevolgd in welke mate de prognoses uitkomen.

Operationele risico's

De belangrijkste operationele risico's zijn verzekerd door middel van aansprakelijkheidsverzekeringen, gebouwen- en materieelverzekeringen en brandverzekeringen. De risico's en polissen worden jaarlijks met de desbetreffende verzekeringmaatschappij (of tussenpersoon) geactualiseerd. Pantar zet de professionalisering van processen en werkwijzen door middel van standaardisering en automatisering de komende jaren voort.

Privacy-risico's

Tegen de achtergrond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), die op 25 mei 2018 van kracht is geworden, heeft de directie het privacybeleid geborgd. Er is geïnvesteerd in versterking van het bewustzijn van iedere medewerker op het gebied van zorgvuldige, veilige en doelmatige verwerking van persoonsgegevens en van de risico's die samenhangen met de omgang met vertrouwelijke gegevens. Pantar heeft een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld, die handhaaft en toeziet op het naleven van wet- en regelgeving binnen Pantar.

In 2022 is Pantar gehackt door een criminele organisatie. De schade voor Pantar is, voor zover die nu bekend is, opgenomen in het exploitatieresultaat 2022. Er wordt geen nakomende schade meer verwacht. De ICT beveiliging is vanaf het moment van de hack op een hoger niveau gebracht dan daarvoor.

Fiscale risico's

Pantar is vrijgesteld van vennootschapsbelasting, conform voorgaande jaren. De voorwaarden voor de vrijstelling worden jaarlijks getoetst.

Gebeurtenis na balansdatum

De stijging van met name de energieprijzen en de stijging van de cao lonen zal gevolgen hebben voor de financiële situatie van Pantar in 2023. We verwachten de consequenties hiervan voor een groot deel aan onze klanten te kunnen doorbelasten.

4. Financiën

4.1 Jaarrekening 2022

4.1.1 Balans per 31 december 2022 (na resultaatbestemming) *

x €1.000	31-12-2022	31-12-2021
Materiële vaste activa (1)	3.190	3.249
Financiële vaste activa	32	33
Totaal vaste activa	3.222	3.282
Vlottende activa		
Voorraden	83	179
Debiteuren (2)	3.573	2.205
Overige vorderingen (3)	5.260	4.265
Liquide middelen (4)	11.406	14.507
Totaal vlottende activa	20.322	21.156
TOTAAL ACTIVA	23.544	24.438
Eigen vermogen (5)		
Algemene reserve	3.500	3.500
Herwaarderingsreserve	-	-
Totaal eigen vermogen	3.500	3.500
Voorzieningen (6)		
Jubilea	1.037	1.087
Transitievergoeding	78	-
Transformatieprogramma	-	-
Reorganisatie	545	457
Totaal voorzieningen	1.660	1.544
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.833	1.986
Belastingen en premies (7)	3.653	3.071
Pensioenen	223	4
Overige kortlopende schulden (8)	12.675	14.333
Totaal kortlopende schulden	18.384	19.394
TOTAAL PASSIVA	23.544	24.438

* In 2022 vond een stelselwijziging plaats. Hierdoor zijn de vergelijkende cijfers van 2021 gewijzigd. Voor verdere toelichting hierop verwijzen we naar de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening.

4.1.2 Staat van baten en lasten 2022

x €1.000	Begroting 2022	2022	2021
Netto omzet (9)	31.387	30.322	28.159
Overige bedrijfsopbrengsten (10)	9.789	14.053	15.295
Som der bedrijfsopbrengsten	41.176	44.375	43.454
Kosten grond- en hulpstoffen (11)	1.119	1.275	1.117
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten (12)	1.172	1.652	1.367
Personeelskosten (13)	37.487	31.577	29.643
Afschrijving op materiele vaste activa (1)	1.063	493	457
Vrijval herwaarderingsreserve (5)	-	-	-
Overige bedrijfskosten (14)	8.416	9.333	8.996
Som der bedrijfslasten	49.257	44.330	41.580
Rente baten en soortgelijke opbrengsten	-	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	52	45	72
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	-8.133	-	1.802
Belastingen operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening (15)	-	-	-
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting	-8.133	-	1.802
Wsw subsidie	52.441	54.723	55.042
Wsw kosten	56.599	57.581	58.950
Subtotaal subsidieresultaat Wsw (16)	-4.158	-2.858	-3.908
Werkbrigade kosten	-	11.272	11.888
Werkbrigade opbrengsten	-	1.404	1.706
Subtotaal subsidieresultaat Werkbrigade	-	-9.868	-10.182
Subsidieresultaat voor bijdragen gemeenten	-4.158	-12.726	-14.090
Gemeentelijke bijdragen			
Bijdrage gemeente Amsterdam Wsw	4.048	2.771	3.845
Bijdrage gemeente Diemen Wsw	110	87	63
Bijdrage gemeente Amsterdam Werkbrigade	-	9.868	10.182
Subsidieresultaat inclusief bijdragen gemeenten	-	-	-
Operationeel resultaat	-8.133	-	1.802
Subsidieresultaat	-	-	-
Exploitatieresultaat	-8.133	-	1.802

4.1.3 Kasstroomoverzicht 2022 (indirecte methode)

X € 1.000	2022	2022	2021	2021
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>				
Bedrijfsresultaat	-		1.802	
Uit: Resultaat verkoop panden	-		-	
Resultaat uit operationele activiteiten	-		1.802	
Aanpassing voor afschrijvingen	493		457	
Mutatie voorziening	116		-150	
Veranderingen in het werkkapitaal				
Mutatie vorderingen	-2.363		1.613	
Mutatie voorraden	96		46	
Mutatie kortlopende schulden	-1.010		-916	
Kasstroom uit operationele activiteiten		-2.668		2.852
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>				
Mutatie financiële activa	1		-	
Investerings in materiële vaste activa	-434		-302	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-433		-302
Mutatie geldmiddelen stand per 31 december		-3.101		2.550
Stand per 1 januari		14.507		11.957
Mutatie		-3.101		2.550
Stand per 31 december		11.406		14.507

4.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

Stichting Pantar Amsterdam is statutair gevestigd te Amsterdam en is ingeschreven bij het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41215351. Het statutaire vestigingsadres van Pantar is Kriekenoord 3, 1111 PT Diemen

Pantar is een niet-commerciële stichting, een organisatie zonder winstoogmerk. Pantar heeft als doel een arbeidsontwikkelbedrijf te zijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en hen te helpen hun talenten en arbeidspotentieel te ontwikkelen en optimaal in te zetten, zodanig dat zij kunnen doorstromen en uitstromen naar regulier werk, alles in de ruimste zin van het woord.

De jaarrekening is opgemaakt op 14 april 2023 conform RJ 640 en uitgedrukt in euro. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen voor zover zij bij het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Toelichting stelselwijziging

In de jaarrekening 2022 is een stelselwijziging doorgevoerd, vanwege een wijziging in de organisatiestructuur van Pantar. De organisatie is op 1 oktober 2022 gewijzigd van vijf sectoren (Ambachten, Facilitair, Groen, Industrie en Logistiek) naar negen werkbedrijven, te weten Ambachten, Beheer, Groen, Hospitality, Industrie, Logistiek, Reiniging & Recycling, Tech en Tuinderij.

De presentatiewijzigingen hebben betrekking op de 'Personeelskosten' en op de segmentatie van de omzet, de fte's en de personeelskosten. De vergelijkende cijfers 2021 zijn hierop eveneens aangepast. Het effect van voornoemde wijzigingen op de jaarcijfers 2021 wordt in onderstaande tabellen weergegeven. De presentatiewijzigingen hebben per saldo geen invloed op het resultaat van Pantar.

Daarnaast is er een stelselwijziging doorgevoerd in de waardering van haar gebouwen en terreinen. Vanaf 31 december 2014 waardeerde Pantar haar gebouwen en terreinen op de locaties Kriekenoord, Seineweg en Strekkerweg op basis van actuele waarde. Pantar heeft besloten om de gebouwen weer te gaan waarderen op historische kostprijs omdat dit beter aansluit op de in de branche gebruikelijke waarderingmethode.

Deze wijziging heeft effect op het Eigen vermogen van Pantar en is opgenomen in onderstaande tabellen.

Tabel stelselwijziging Balans

x €1.000	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022 vergelijkende cijfers 2021
Materiële vaste activa (1)	12.866	3.249
Financiële vaste activa	33	33
Totaal vaste activa	12.899	3.282
Vlottende activa		
Voorraden	179	179
Debiteuren (2)	2.205	2.205
Overige vorderingen (3)	4.265	4.265
Liquide middelen (4)	14.507	14.507
Totaal vlottende activa	21.156	21.156
TOTAAL ACTIVA	34.055	24.438
Eigen vermogen (5)		
Algemene reserve	3.500	3.500
Herwaarderingsreserve	9.617	-
Totaal eigen vermogen	13.117	3.500
Voorzieningen (6)		
Jubilea	1.087	1.087
Transitievergoeding	-	-
Transformatieprogramma	-	-
Reorganisatie	457	457
Totaal voorzieningen	1.544	1.544
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.986	1.986
Belastingen en premies (7)	3.071	3.071
Pensioenen	4	4
Overige kortlopende schulden (8)	14.333	14.333
Totaal kortlopende schulden	19.394	19.394
TOTAAL PASSIVA	34.055	24.438

Tabel stelselwijziging Staat van baten en lasten

x €1.000	Jaarrekening 2021	Jaarrekening 2022 vergelijkende cijfers 2021
Netto omzet (9)	28.159	28.159
Overige bedrijfsopbrengsten (10)	15.295	15.295
Som der bedrijfsopbrengsten	43.454	43.454
Kosten grond- en hulpstoffen (11)	1.117	1.117
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten (12)	1.367	1.367
Personeelskosten (13)	29.643	29.643
Afschrijving op materiele vaste activa (1)	1.661	457
Vrijval herwaarderingsreserve (5)	-1.204	-
Overige bedrijfskosten (14)	8.996	8.996
Som der bedrijfslasten	41.580	41.580
Rente baten en soortgelijke opbrengsten	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	72	72
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	1.802	1.802
Belastingen operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening (15)	-	-
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting	1.802	1.802
Wsw subsidie	55.042	55.042
Wsw kosten	58.950	58.950
Subtotaal subsidieresultaat Wsw (16)	-3.908	-3.908
Werkbrigade kosten	11.888	11.888
Werkbrigade opbrengsten	1.706	1.706
Subtotaal subsidieresultaat Werkbrigade	-10.182	-10.182
Subsidieresultaat voor bijdragen gemeenten	-14.090	-14.090
Gemeentelijke bijdragen		
Bijdrage gemeente Amsterdam Wsw	3.845	3.845
Bijdrage gemeente Diemen Wsw	63	63
Bijdrage gemeente Amsterdam Werkbrigade	10.182	10.182
Subsidieresultaat inclusief bijdragen gemeenten	-	-
Operationeel resultaat	1.802	1.802
Subsidieresultaat	-	-

Tabel presentatiewijziging Netto omzet 2021 (segmentatie)

x €1.000	Jaarrekening 2021		Jaarrekening 2022 vergelijkende cijfers 2021
Ambachten	1.493	Ambachten	720
Facilitair	4.880	Beheer	4.820
Groen	6.771	Groen	5.538
Industrie	1.854	Hospitality	4.109
Logistiek	10.811	Industrie	2.267
Werkbrigade	2.160	Logistiek	2.254
Circulaire Hub	8	Reiniging en recycling	3.741
HR&O (Sportbeheer)	182	Tech	771
		Tuinderij	1.589
		Speciasten & Support	2
		Werkbrigade	2.166
		Mens en Ontwikkeling	182
Totaal	28.159		28.159

Tabel presentatiewijziging fte Stichting 2021 (segmentatie)

Jaarrekening 2021			Jaarrekening 2022 vergelijkende cijfers 2021		
Fte's	Gemiddeld	Ultimo		Gemiddeld	Ultimo
Ambachten	13,7	13,9	Ambachten	10,8	10,9
Facilitair	33,9	34,7	Beheer	28,5	30,0
Groen	51,8	45,7	Groen	41,5	35,7
Industrie	31,4	32,3	Hospitality	28,0	28,7
Logistiek	59,4	61,7	Industrie	32,4	33,3
Staf	82,5	83,5	Logistiek	14,6	15,0
			Reiniging en recycling	17,9	20,0
			Tech	2,9	3,0
			Tuinderij	11,3	11,0
			Specialisten & Support	2,7	2,7
			Mens & Ontwikkeling	26,5	28,1
			Staf	55,6	53,4
Totaal	272,7	271,8		272,7	271,8

Tabel presentatiewijziging Fte Doelgroepen 2021 (segmentatie)

Jaarrekening 2021			Jaarrekening 2022 vergelijkende cijfers 2021		
Fte's	Gemiddeld	Ultimo		Gemiddeld	Ultimo
Ambachten	32,7	36,5	Ambachten	24,9	25,9
Facilitair	76,6	83,1	Beheer	57,6	62,5
Groen	118,3	124,2	Groen	98,0	100,7
Industrie	23,8	30,2	Hospitality	68,1	73,6
Logistiek	109,2	123,4	Industrie	27,6	34,5
Circulaire Hub	0,2	1,0	Logistiek	33,8	37,1
Staf	-	-	Reiniging en recycling	22,8	30,0
			Tech	7,0	8,8
			Tuinderij	20,2	23,5
			Specialisten & Support	0,8	1,8
			Staf	-	-
Totaal	360,8	398,4	Totaal	360,8	398,4

Tabel presentatiewijziging Fte Wsw Amsterdam 2021 (segmentatie)

Jaarrekening 2021			Jaarrekening 2022 vergelijkende cijfers 2021		
Fte's	Gemiddeld	Ultimo		Gemiddeld	Ultimo
Ambachten	193,0	195,2	Ambachten	95,1	90,7
Facilitair	299,5	275,5	Beheer	85,5	84,4
Groen	464,2	445,6	Groen	244,1	236,6
Industrie	550,8	540,3	Hospitality	241,2	217,2
Logistiek	289,9	282,8	Industrie	585,9	574,2
Staf	4,2	4,8	Logistiek	97,9	96,5
			Reiniging en recycling	120,2	116,8
			Tech	95,0	101,7
			Tuinderij	229,6	218,4
			Specialisten & Support	2,9	2,9
			Mens en Ontwikkeling	1,7	1,7
			Staf	2,5	3,1
Totaal	1.801,6	1.744,2	Totaal	1.801,6	1.744,2

Tabel presentatiewijzing Fte Wsw Diemen 2021 (segmentatie)

Fte's	Jaarrekening 2021		Jaarrekening 2022 vergelijkende cijfers 2021	
	Gemiddeld	Ultimo	Gemiddeld	Ultimo
Ambachten	2,5	2,5	Ambachten	1,5
Facilitair	15,3	15,3	Beheer	-
Groen	8,3	8,0	Groen	5,3
Industrie	24,2	23,0	Hospitality	15,3
Logistiek	3,6	3,6	Industrie	24,1
Staf	-	-	Logistiek	2,6
			Reiniging en recycling	1,1
			Tuinderij	3,0
			Specialisten & Support	1,0
Totaal	53,9	52,4		53,9
				52,4

Continuïteit van de activiteiten

Bij de waardering van activa en passiva wordt uitgegaan van de veronderstelling dat het geheel van de werkzaamheden van Pantar waaraan die activa en passiva dienstbaar zijn wordt voortgezet.

Financiële instrumenten

Pantar maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden) wordt verwezen naar de behandeling van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling'.

Omrekening van vreemde valuta

Pantar heeft haar bedrijfsactiviteiten in Nederland en heeft derhalve in het boekjaar geen vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta.

Schattingen en onzekerheden

Bij een aantal posten in de jaarrekening, zoals voorziening dubieuze debiteuren, afschrijvingstermijnen, restwaarden vaste activa en voorzieningen, wordt gebruik gemaakt van schattingen en is een bepaalde mate van onzekerheid aanwezig. Hierbij wordt door het bestuur een zo goed mogelijke inschatting gemaakt op basis van historische feiten, beschikbare (huidige en toekomstige) informatie en inzichten van het bestuur op het moment van waarderen voor de jaarrekening. De schattingen zijn per balanscategorie en gedurende de jaren consistent gehanteerd, tenzij afwijking en bijzondere waardevermindering noodzakelijk zijn.

Saldere

Een activum en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het activum en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Ultimo boekjaar worden de gewaardeerde activa onderzocht op indicaties die bijzondere waardeverminderingen noodzakelijk maken. Voor het buiten gebruik stellen van materiële activa worden de waardeverminderingen verwerkt in het resultaat.

4.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden gesteld op een vast percentage van de historische kostprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde.

Vanaf 31 december 2014 waardeerde Pantar haar gebouwen en terreinen op de locaties Kriekenoord, Seinenweg en Strekkerweg op basis van actuele waarde. Pantar heeft in overleg met haar Raad van Toezicht besloten om haar gebouwen met ingang van de jaarrekening 2022 weer te gaan waarderen op historische kostprijs. Zie voor de toelichting op deze stelselwijziging ook paragraaf 3 van de jaarrekening.

In geval van aankoop van goederen in bulk, bijvoorbeeld nieuwe mobiele telefoons, wordt op basis van de verwachte levensduur én de aanschafprijs per stuk bepaald of deze moeten worden behandeld als investering.

In onderstaande tabel zijn de afschrijvingstermijnen voor de belangrijkste materiële vaste activa weergegeven:

Activa categorie	Termijn	Activeringsgrens
Gebouwen voor 1998	40 jaar	
Gebouwen na 1998	25 jaar	
Hardware	3 jaar	> € 2.300,-
Projecten, software en applicaties	3 tot 7 jaar	> € 2.300,-
Machines en installaties	2 tot 10 jaar	> € 2.300,-
Inventaris	5 tot 10 jaar	> € 2.300,-

Financiële activa

De financiële activa worden opgenomen tegen reële waarde.

Voorraden

De voorraden voor grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen. Voor incurante voorraden wordt een voorziening getroffen.

Debiteuren en overige vorderingen

Debiteuren worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zowel de debiteuren als de overige vorderingen hebben, tenzij anders vermeld, een looptijd van maximaal 12 maanden.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen, tegoeden op bankrekeningen, wissels en cheques die worden opgenomen tegen nominale waarde. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij in feite ter onmiddellijke beschikking staan. Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de groep, worden als financiële vaste activa gepresenteerd.

Eigen vermogen

De algemene reserve wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen als:

- a) Pantar een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) voorwaardelijke verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden;
- b) het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen, die economische voordelen in zich bergen, vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen en
- c) een betrouwbare schatting van het bedrag van de verplichting kan worden gemaakt. De last die met een voorziening samenhangt wordt opgenomen in de staat van baten en lasten na aftrek van een eventuele vergoeding.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband van medewerkers. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de kans van blijven. Bij het contant maken is de disconteringsvoet gelijkgesteld aan de verwachte indexatie van salarissen.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatie wordt opgenomen tegen nominale waarde. De voorziening reorganisatie wordt gevormd indien op balansdatum een gedetailleerd plan is geformaliseerd en de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd. De voorziening bestaat uit per 31 december 2022 gevormde voorziening voor de voorziening m.b.t. de organisatiewijziging in 2022 en het resterende deel van de directe kosten van de reorganisatie die in 2014 is ingezet.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde en hebben, tenzij anders vermeld, een looptijd van maximaal 12 maanden.

Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen

Een financieel activum of financiële verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle, rechten op economische voordelen en alle, of nagenoeg alle, risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen wordt naar nominale waarde bepaald.

4.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Opbrengsten

Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengsten uit levering van goederen en diensten aan derden, rekening houdend met eventuele kortingen en over de omzet geheven belastingen (indien van toepassing). Verkopen worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. De overige opbrengsten hebben betrekking op incidentele en structurele bijdragen van de centrale overheid, de gemeente Amsterdam, subsidie-inkomsten anders dan vanuit de Wsw, baten uit voorgaande jaren en opbrengsten uit verkopen van activa.

Kosten

Kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en de daarmee gemoeide sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pantar neemt een verplichting op indien en voor zover zij zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden om een ontslag- of transitievergoeding te betalen. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, dan worden de kosten van een ontslag- of transitievergoeding opgenomen in een voorziening.

Pensioenlasten

Pensioentoezeggingen zijn ondergebracht bij pensioenverzekeraars. De pensioenregelingen zijn van dien aard dat de actuariële risico's zijn afgedekt bij de pensioenverzekeraars. In de jaarrekening worden de verschuldigde premies als last in de winst- en verliesrekening opgenomen. Voor zover de periodiek verschuldigde premies nog niet zijn voldaan, worden zij als verplichting in de balans opgenomen.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenverzekeraars verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op de balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende activumpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies door de verzekeraar.

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt tijdsgelang afgeschreven.

Wsw-kosten en Wsw-subsidie

De Wsw-kosten en Wsw-subsidie worden bepaald met inachtneming van de bepalingen in de Wet sociale werkvoorziening.

Kosten en opbrengsten Werkbrigade

De kosten en opbrengsten van de Werkbrigade worden bepaald met inachtneming van de afspraken zoals vastgelegd in de desbetreffende dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Amsterdam.

Vennootschapsbelasting

Op 15 juni 2015 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (verder: WMVOO) in werking getreden en van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Pantar heeft het standpunt ingenomen dat Stichting Pantar Amsterdam niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Op 8 december 2017 heeft de Belastingdienst schriftelijk gereageerd en deze conclusie op grond van standpunten bevestigd. Zowel in 2020 als 2021 heeft Pantar de bestaande situatie opnieuw extern laten toetsen. Hieruit zijn geen gewijzigde inzichten naar voren gekomen.

4.5 Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Alle transacties vinden plaats in euro's, derhalve zijn kasstromen in vreemde valuta en koersverschillen niet van toepassing. Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten, aangezien de interest haar oorsprong vindt in operationele activiteiten en niet in financierings- of overige activiteiten.

Pantar verricht geen financieringsactiviteiten. Derhalve zijn er geen kasstromen uit financieringsactiviteiten opgenomen in het kasstroomoverzicht.

4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2022

Materiële vaste activa [1]

x € 1.000	Gebouwen en terreinen	Machines, installaties en inventaris	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Totaal 2022
Cumulatieve aanschafwaarde per 1-1	17.023	8.922	6.428	32.373
Investerings in uitvoering 1-1	-	39	-	39
Herwaarderings 1-1	-	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1	-14.556	-8.279	-6.328	-29.163
Boekwaarde per 01-01-2022	2.467	682	100	3.249
Investering verslagjaar	115	320	21	456
Investering in uitvoering voorgaand jaar	-	-39	-	-39
Afschrijvingen verslagjaar	-270	-158	-65	-493
Desinvesteringen verslagjaar	-	-	-	-
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	-
Herwaardering verslagjaar	-	-	-	-
Afschrijving herwaardering verslagjaar	-	-	-	-
Nog te Activeren	-	-	17	17
Boekwaarde per 31-12-2022	2.312	805	73	3.190
Cumulatieve aanschafwaarde per 31-12	17.138	9.242	6.466	32.846
Herwaarderings 31-12	-	-	-	-
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12	-14.826	-8.437	-6.393	-29.656
Boekwaarde per 31-12-2022	2.312	805	73	3.190

Per ultimo 2022 heeft Pantar besloten om de waarde van de gebouwen en terreinen te laten bepalen op basis van historische kostprijs en niet meer op actuele waarde. Dit sluit beter aan op hetgeen in de branche gebruikelijk is.

De overige vaste bedrijfsmiddelen hebben betrekking op investeringen in de automatisering en transportmiddelen, welke eigendom zijn van Pantar.

Gebouwen en terreinen

Gebouwen en terreinen

x € 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Kriekenoord	690	787
Seineweg	710	762
Strekkerweg	466	464
Zuiderzeeweg	416	434
Diverse	30	20
Boekwaarde per 31-12-2022	2.312	2.467

Zowel in 2021 als in 2022 is geen groot onderhoud aan gebouwen en terreinen uitgevoerd. Kosten van het uitgevoerde regulier onderhoud zijn als last in de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar dat deze werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

Op de grond van de locatie Kriekenoord te Diemen is een erfpachtrecht gevestigd. De erfpacht is sinds 1 december 2002 uitgegeven door de gemeente Diemen en heeft een looptijd van 50 jaar.

Het gevestigde erfpachtrecht eindigt derhalve op 30 november 2052. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het overzicht 'Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen'. Ultimo 2022 is op de gebouwen en terreinen geen hypotheek- en pandrecht meer gevestigd.

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het overzicht 'Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen'.

Financiële vaste activa

Pantar heeft een aandeel in de coöperatie Royal FloraHolland. Dit aandeel wordt naar rato van de vermogensontwikkeling van de coöperatie verantwoord onder de financiële vaste activa van Pantar. Per ultimo 2022 zijn de financiële vaste activa nagenoeg gelijk aan die van 2021.

Voorraden

De voorraad grondstoffen en eindproducten in de magazijnen van Pantar is per 31 december 2022 lager dan de standen per ultimo 2021. Pantar heeft bijna geen eigen voorraad meer bij de Tuinderij en verhuurt de tafels aan derden.

Debiteuren [2]

Het totale saldo debiteuren bedraagt € 3,6 miljoen en bestaat uit de vorderingen op debiteuren ad € 3,7 miljoen verminderd met het bedrag van de voorziening dubieuze debiteuren van bijna € 0,1 miljoen. De gemiddelde ouderdom van de debiteuren is 36 dagen per ultimo 2022 (ult. 2021: 33 dagen). Net als in 2021 heeft het deel in de omzet van gemeente Amsterdam (2022: 56%) een belangrijk aandeel in de lage gemiddelde ouderdom. Gemeente Amsterdam betaalt snel, mede omdat Pantar en de gemeente hiertoe goede afspraken hebben gemaakt en onderling gebruik maken van e-facturatie.

Het verloop van de vorderingen op debiteuren in 2022 is in onderstaande tabel weergegeven:

x €1.000	31-12-2021	Onttrekking 2022	Vrijval 2022	Dotatie 2022	31-12-2022
Debiteuren	2.351	-	-	-	3.712
Voorziening dubieuze debiteuren	-146	-	29	-22	-139
Totaal	2.205	-	29	-22	3.573

Overige vorderingen [3]

x €1.000	31-12-2022	31-12-2021
Vooruitbetaalde kosten / vooruitontvangen facturen	454	189
Gemeente Amsterdam Wsw Rijksbijdrage wegens derving door Coron	392	1.461
Gemeente Amsterdam extra reiskosten CAO Aan De Slag	27	-
Gemeente Diemen Wsw Rijksbijdrage wegens derving door Corona	-	44
Gemeente Amsterdam bijdrage investering	-	357
Gemeente Amsterdam bijdrage exploitatie 2022	526	-
Werkbrigade	-	-
Nog te ontvangen reorganisatiesubsidie	370	457
Nog te ontvangen LKS subsidie	387	367
Vordering LIV en LKV Doelgroepen	882	826
Nog te factureren omzet	850	266
Transitievergoeding, vordering UWV	242	170
Nog af te rekenen Wsw subsidiebijdrage	982	-
Nog te verrekenen vakantiedagen	145	125
Nog te verrekenen personele kosten	3	3
Totaal	5.260	4.265

Het totaal van de overige vorderingen is ten opzichte van 2021 toegenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door de nog af te rekenen Wsw-subsidiebijdrage met de gemeente Amsterdam ad afgerond €1 miljoen. Zie voor een toelichting op de vordering inzake de exploitatie 2022 ook de toelichting op het Eigen Vermogen.

Liquide middelen [4]

Het saldo liquide middelen is in vergelijking met 2021 afgenomen met € 3,1 miljoen. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door een lager ontvangen voorschot op de Wsw-kosten Amsterdam en een lager voorschot op het exploitatieresultaat door de gemeente Amsterdam ten opzichte van 2021.

Eigen vermogen [5]

x € 1.000	31-12-2021	Resultaat 2022	Mutatie 2022	Afschrijving 2022	31-12-2022
Algemene reserve	3.500	-	-	-	3.500
Herwaarderingsreserve	-	-	-	-	-
Totaal	3.500	-	-	-	3.500

Het eigen vermogen van Pantar is in 2022 € 3,5 miljoen. Pantar waardeert de panden niet meer op actuele waarde, derhalve is er geen herwaarderingsreserve meer.

Met de gemeente Amsterdam zijn in 2021 financiële afspraken gemaakt voor de strategieperiode 2021-2024. De gemeente compenseert in die periode maximaal € 20 mln. met een bandbreedte van 10%. Factoren die buiten de invloedssfeer liggen van Pantar (=exogene factoren), zoals de hogere werkgeverslasten als gevolg van het afsluiten van de Cao aan de Slag, vallen buiten deze financiële afspraken en hebben derhalve geen invloed op de hoogte van het aan te houden Eigen Vermogen.

Het verloop van de resultaten van Pantar versus de financiële afspraken is tot en met heden als volgt geweest:

Financieel Kader strategieperiode 2021-2024	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Totaal 2021 - 2024
Gepresenteerd exploitatietekort	-6.186.915,00	-5.946.479	-7.666.647	pm	-19.800.041
<u>Exogene factoren:</u>					
Pensioen cao aan de slag	309.738,00	674.024	950.000	pm	1.933.762
Minimumloonverhoging 10%			800.000	pm	800.000
Afschrijvingskosten investeringen			500.000	pm	500.000
Totaal exogene factoren	309.738,00	674.024,00	2.250.000,00		3.233.762
Exploitatiekort exclusief exogene factoren:	-5.877.177,00	-5.272.455,00	-5.416.647,00		-16.566.279
Bijdrage A'dam	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	20.000.000,00
10% bandbreedte	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	2.000.000,00
Afwijking t.o.v. meerjarenkader 2021-2024	-377.177,00	227.545,00	83.353,00		5.433.721,00

Pantar opereert derhalve nog binnen de met de gemeente Amsterdam afgesproken financiële kaders, waardoor het Eigen Vermogen ad € 3.500.000 aangehouden kan worden. Aldus is in deze jaarrekening het volledige exploitatietekort van 2022 verwerkt als incidentele gemeentelijke bijdrage (zie onder de overige bedrijfsopbrengsten).

Voorzieningen [6]

x € 1.000	31-12-2021	Onttrekking 2022	Vrijval 2022	Dotatie 2022	31-12-2022
Jubilea	1.087	-68	-	18	1.037
Transitievergoeding				78	78
Reorganisatie 2015	457	-111	24		370
Reorganisatie 2022				175	175
Totaal	1.544	-179	24	271	1.660

Voorziening voor jubilea

Deze voorziening is opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij jubilea van medewerkers. De omvang van deze voorziening bestaat uit latente verplichtingen per ultimo 2022 en de verwachte vertrekkans van medewerkers, beide gebaseerd op het reeds aanwezige arbeidsverleden. Jaarlijks wordt het bedrag van de voorziening per jaareinde berekend.

Voorziening transitievergoeding

In 2022 is er een voorziening transitievergoeding gevormd vanwege de organisatiewijziging die in 2022 heeft plaatsgevonden.

Voorziening reorganisatie 2015 en 2022

De voorziening reorganisatie is bedoeld voor de reorganisatie van Pantar, die in 2014 is ingezet. Daarnaast is er in 2022 een voorziening gevormd voor de organisatiewijziging van 2022. Per ultimo 2022 resteert nog € 0,5 miljoen aan salarisverplichtingen op grond van deze reorganisatie. Personeelskosten met betrekking tot de reorganisatie zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt. Onttrekkingen vinden plaats naar gelang de gemaakte afspraken ten tijde van de reorganisatie.

Belastingen en premies [7]

x € 1.000	31-12-2022	31-12-2021
BTW	488	232
Loonheffing	3.165	2.839
Totaal	3.653	3.071

Het saldo belastingen en premies bestaat uit de verplichtingen uit hoofde van de omzetbelasting en schulden uit hoofde van loonheffing per ultimo 2022. Deze schulden zijn kortlopend van aard.

Overige kortlopende schulden [8]

x € 1.000	31-12-2022	31-12-2021
Netto salarissen	40	59
Reservering vakantiedagen	3.447	3.046
Reservering vakantietoelage	2.748	2.836
Nog te betalen Vaststellingsovereenkomsten	146	108
Nog te betalen bedragen	424	821
Voorschot exploitatiebijdrage Gemeente Amsterdam	-	513
Werkbrigade	1.032	1.455
Vooruitontvangen bedragen / nog te ontvangen facturen	8	10
Vooruitontvangen Wsw subsidiebijdrage	4.434	5.077
Te betalen transitievergoeding Gemeente Amsterdam	320	195
Rekening Courant gemeente Amsterdam	58	74
Overige kortlopende schulden	18	139
Totaal	12.675	14.333

Het totaal van de overige kortlopende schulden is afgenomen ten opzichte van 2021. In 2021 was een schuldenpositie opgenomen voor de cao-aanpassing € 0,4 miljoen, en moest er € 0,5 miljoen exploitatiebijdrage aan de gemeente Amsterdam worden terugbetaald.

Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen

x €1.000	Looptijd in maanden	< 1 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurverplichtingen gebouwen	24	55	-	-	55
Erfpacht	359	184	737	32	953
Leaseverplichtingen	60	1.298	1.702	42	3.042
ICT	60	824	275	-	1.099
Overige verplichtingen	24	110	37	-	147
		2.471	2.751	74	5.296

De huurverplichtingen gebouwen ultimo 2022 betreffen de huur van de locaties Schepenbergerweg, Zuiderzeeweg en Papierweg. De erfpacht heeft betrekking op de locatie Kriekenoord (looptijd tot december 2052) en Seineweg (looptijd tot september 2037). De belangrijkste leaseverplichtingen betreffen de transportmiddelen. ICT betreft de langlopende contracten voor gebruik van hardware, software en infrastructuur. Alle bedragen betreffen nominale waarde per ultimo 2022.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

4.7 Toelichting op de staat van baten en lasten 2022

Algemeen

De som der bedrijfsopbrengsten is gestegen van € 43,5 miljoen in 2021 naar € 44,4 miljoen in 2022, een toename van 2%. Ten opzichte van 2021 is de omzet met € 2,1 miljoen gestegen. In 2022 is de omzet verder hersteld door minder invloed van de pandemie. De overige bedrijfsopbrengsten zijn met € 1,1 miljoen gedaald ten opzichte van 2021. De Corona Wsw-rijksbijdrage is ten opzichte van voorgaand jaar afgenomen met € 1,2 miljoen en de incidentele bijdrage van gemeente Amsterdam is gedaald met € 2,0 miljoen. Anderzijds is de subsidie van medewerkers met loonwaarde toegenomen (+ € 1,9 miljoen). Het laatste is te verklaren door de toename van het aantal medewerkers in de Participatiewet.

Netto omzet [9]

x €1.000	Begroting 2022	2022	2021
Omzet gemeente Amsterdam	16.893	17.031	15.449
Omzet gemeente Diemen	596	861	912
Omzet privaat	11.433	10.466	9.629
Overige omzet	2.465	1.964	2.169
Totaal	31.387	30.322	28.159

De gemeente Amsterdam heeft een inspanningsverplichting ten aanzien van het gunnen van omzet aan Pantar. De omzet van de gemeente Amsterdam ligt € 1,6 miljoen (10%) hoger dan in 2021 en ligt in lijn met de begroting. De omzet uit de private sector is in vergelijking met 2021 gestegen met € 0,8 miljoen, maar is lager dan begroot voor 2022.

De omzet gemeenten Amsterdam en Diemen is met marktconforme tarieven gefactureerd.

Netto-omzet (segmentatie)

x €1.000	Begroting 2022	2022	2021
Ambachten	830	626	720
Beheer	5.809	5.616	4.820
Groen	5.829	6.510	5.538
Hospitality	5.110	4.511	4.109
Industrie	2.175	2.099	2.267
Logistiek	2.262	2.293	2.254
Reiniging en recycling	4.441	4.289	3.741
Tech	-	46	771
Tuinderij	740	722	1.589
Specialisten & Support	1.551	1.475	2
Werkbrigade	2.465	1.955	2.166
Mens en Ontwikkeling	175	180	182
Totaal	31.387	30.322	28.159

Bovenstaand overzicht toont de omzet verdeeld naar de werkbedrijven van Pantar. De gezamenlijke omzet van de werkbedrijven is ten opzichte van 2022 met circa € 2,2 miljoen toegenomen (7,7%). Onder andere opdrachten bij Groen, Beheer, Reiniging & recycling en Hospitality zijn hoger uitgevallen dan vorig jaar.

Overige bedrijfsopbrengsten [10]

x €1.000	Begroting 2022	2022	2021
Incidentele bijdrage gemeente Amsterdam	-	5.946	7.989
Corona Wsw-rijksbijdrage Amsterdam	-	392	1.461
Corona Wsw-rijksbijdrage Diemen	-	9	44
Subsidie trajecten	1.149	434	647
Subsidie medewerkers met loonwaarde	8.374	6.435	4.536
Subsidies overig	266	825	608
Boekwinst verkoop activa	-	12	9
Baten/lasten voorgaande jaren	-	-	1
Totaal	9.789	14.053	15.295

De overige opbrengsten hebben betrekking op opbrengsten die niet voortvloeien uit projecten of uit Wsw-subsidie. De incidentele bijdrage van de gemeente Amsterdam ad € 6,0 miljoen bestaat uit de bijdrage in het exploitatieresultaat 2022 van Pantar (Zie voor een toelichting hierop ook de toelichting op het Eigen Vermogen). De loonkosten die samenhangen met de ontvangen subsidie voor medewerkers met loonwaarde zijn toegelicht bij de personeelskosten. Het aantal ingestroomde medewerkers in 2022 is lager dan de begroting. Subsidies overig bestaat voornamelijk uit het Lage Inkomensvoordeel (LIV) en het Loonkostenvoordeel (LKV): € 0,6 miljoen.

Aantal trajectanten

Aantallen	Begroting 2022 Ultimo *	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Ambachten	-	20	22
Beheer	-	3	5
Groen	-	5	5
Hospitality	-	20	12
Industrie	-	14	9
Logistiek	-	4	5
Reiniging en recycling	-	3	2
Tech	-	3	5
Tuinderij	-	9	13
Overig	71	-	-
Totaal	71	81	78

*Aantallen niet separaat begroot in begroting 2022

De realisatie van het aantal trajectanten ligt hoger dan het voor 2022 begrote aantal. Echter is de subsidie in 2022 fors lager uitgevallen. De samenstelling van de trajecten speelt hierbij een rol. In 2022 zijn er per saldo meer lager betaalde trajecten uitgevoerd dan begroot.

Kosten grond- en hulpstoffen [11]

De kosten voor grond- en hulpstoffen worden gebruikt ten behoeve van het realiseren van omzet door de sectoren. De kosten zijn hoger dan begroot (€ 0,2 miljoen) en zijn in lijn met de hogere gerealiseerde omzet.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten [12]

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Inhuur externen uitvoerend	1.172	1.652	1.367
Totaal	1.172	1.652	1.367

De kosten uitbesteed werk en andere externe kosten hebben betrekking op de directe projectkosten en hangen samen met de omzet.

De stijging in de kosten inhuur externen uitvoerend wordt als volgt verklaard: door lagere instroom van mensen vanuit de Participatiewet moest er meer uitvoerend personeel worden ingehuurd.

Personeelskosten [13]

De personeelskosten van Pantar bestaan uit personeelskosten van medewerkers met loonwaarde en personeelskosten van stichtingspersoneel. De totale personele lasten van deze twee groepen zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Lonen en salarissen	36.610	23.334	22.498
Sociale lasten*	-	4.735	4.321
Pensioen*	-	2.276	1.969
Opleidingskosten	542	375	485
Transitievergoedingen/ontslagvergoedingen	335	857	370
Vrijval voorziening transitievergoeding*	-	-	-
Vrijval reorganisatievoorziening*	-	-	-
Totaal	37.487	31.577	29.643

*Kosten niet separaat begroot in begroting 2022

De personeelskosten zijn in 2022 gestegen ten opzichte van 2021. Deze toename wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een toename van het aantal doelgroepmedewerkers in 2022 en door aanpassing van de cao.

De met de personeelskosten samenhangende fte's worden als volgt gespecificeerd:

Fte's	Begroting 2022 Gemiddeld	2022 Gemiddeld	2021 Gemiddeld	Begroting 2022 Ultimo	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Doelgroepen	542,6	418,0	360,8	577,8	433,5	398,4
Stichting	289,9	260,2	272,7	284,9	261,9	271,8
Totaal	832,5	678,2	633,5	862,7	695,4	670,2

Deze groei is minder hoog dan begroot, veroorzaakt door het niet of later invullen van de begrote vacatures in de stichting en een lagere instroom van doelgroepmedewerkers in vergelijking tot de begroting.

Personeelskosten doelgroepen (medewerkers met loonwaarde)

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Lonen en salarissen	16.353	8.942	7.616
Sociale lasten*	-	2.178	1.773
Pensioen*	-	674	310
Opleidingskosten	-	147	148
Transitievergoedingen/ontslagvergoedingen	-	189	-
Totaal	16.353	12.130	9.847

*Kosten niet separaat begroot in begroting 2022

Vanuit de Participatiewet zijn, in tegenstelling tot de Wsw, niet alle loonkosten gedekt door subsidies. Dit heeft een kostenverhogend effect op de personeelskosten van Pantar, waardoor de verdien capaciteit van Pantar onder druk staat.

In totaal is in 2022 € 6,4 miljoen aan subsidie ontvangen voor doelgroepmedewerkers met loonwaarde (2021: € 4,6 miljoen). Het totaal aan loonwaarde-subsidies was over 2022 gemiddeld 557,8 (2021: 48,9%).¹

Fte doelgroepen (segmentatie)

Fte's	Begroting 2022 Gemiddeld	2022 Gemiddeld	2021 Gemiddeld	Begroting 2022 Ultimo	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Ambachten	30,2	25,4	24,9	29,6	26,6	25,9
Beheer	62,4	59,9	57,6	61,5	55,5	62,5
Groen	144,3	108,3	98,0	141,2	111,7	100,7
Hospitality	115,8	74,3	68,1	145,2	76,3	73,6
Industrie	47,7	39,1	27,6	55,8	41,7	34,5
Logistiek	43,2	36,2	33,8	42,6	36,0	37,1
Reiniging en recycling	57,9	31,2	22,8	59,4	31,0	30,0
Tech	11,5	9,8	7,0	10,8	10,5	8,8
Tuinderij	28,6	32,2	20,2	30,7	42,5	23,5
Specialisten & Support	1,0	1,5	0,8	1,0	1,0	1,8
Staf	-	0,1	-	-	0,7	-
Totaal	542,6	418,0	360,8	577,8	433,5	398,4

Het aantal fte van de doelgroepen is ten opzichte van ultimo 2021 gestegen van 398,4 naar 433,5 fte. De groei-ambitie volgens de begroting 2022 is daarmee niet gerealiseerd.

¹ Loonwaarde wordt berekend door de totale ontvangen subsidie in procenten uit te drukken van de totale loonkosten van de doelgroepen (exclusief pensioen, opleidingskosten en transitievergoedingen).

Personeelskosten stichting

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Lonen en salarissen	20.474	14.394	14.881
Sociale lasten*	-	2.556	2.548
Pensioen*	-	1.602	1.659
Opleidingskosten	325	227	338
Transitievergoedingen/ontslagvergoedingen	335	668	370
Totaal	21.134	19.447	19.796

*kosten niet separaat begroot in begroting 2022

De personeelskosten van stichtingspersoneel in 2022 zijn lager dan voorgaand jaar. De daling van € 0,3 miljoen (1,8%) betreft verlaging van de salariskosten van € 0,5 miljoen voornamelijk veroorzaakt door de in 2022 geëffectueerde reorganisatie.. Daarnaast zijn de kosten voor ontslagvergoedingen hoger door het vertrek van medewerkers n.a.v. de aanpassing van de organisatie.

Personeel stichting (segmentatie)

Fte's	Begroting 2022 Gemiddeld	2022 Gemiddeld	2021 Gemiddeld	Begroting 2022 Ultimo	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Ambachten	12,5	8,8	10,8	12,0	6,0	10,9
Beheer	37,2	34,8	28,5	37,2	38,2	30,0
Groen	40,9	31,1	41,5	40,9	26,9	35,7
Hospitality	28,9	23,7	28,0	28,9	15,4	28,7
Industrie	28,2	24,6	32,4	27,2	15,2	33,3
Logistiek	13,7	13,5	14,6	12,0	10,7	15,0
Reiniging en recycling	21,8	19,8	17,9	22,0	18,0	20,0
Tech	3,0	3,8	2,9	3,0	4,0	3,0
Tuinderij	12,5	10,6	11,3	12,0	8,0	11,0
Specialisten & Support	2,7	6,4	2,7	2,7	17,7	2,7
Mens & Ontwikkeling	29,3	31,1	26,5	29,2	44,4	28,1
Staf	59,2	52,0	55,6	57,8	57,4	53,4
Totaal	289,9	260,2	272,7	284,9	261,9	271,8

Overige bedrijfskosten [14]

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Huur/lease	979	1.039	1.098
Onderhoud	445	619	613
Lease transportmiddelen	1.947	2.051	2.055
ICT Kosten	1.647	1.824	1.804
HR	592	929	631
Huisvesting	1.135	1.011	1.029
Communicatie	230	125	136
Algemene kosten	765	602	561
Belastingen en verzekeringen	343	290	266
Financieringskosten	10	11	9
Personeelskosten externen	323	882	794
Totaal	8.416	9.383	8.996

De overige bedrijfskosten hebben betrekking op alle kosten die Pantar maakt ten behoeve van de reguliere bedrijfsactiviteiten en het uitvoeren van haar doelstellingen: het creëren van meerwaarde voor medewerkers en werkgevers door het ontwikkelen van talenten van mensen met een arbeidsbeperking en het optimaal inzetten van hun arbeidspotentieel. In vergelijking met 2021 laten deze kosten een toename zien van ruim € 0,4 miljoen (4,3%).

De overige bedrijfskosten zijn als volgt te specificeren:

Huur/lease

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Huur/lease grond (erfpacht)	157	154	154
Huur/lease gebouwen	387	359	439
Huur/lease machines & installaties	203	296	288
Huur/lease inventaris	5	21	21
Huur/lease automatisering	227	209	196
Totaal	979	1.039	1.098

De kosten voor huur/lease zijn ten opzichte van vorig jaar licht gedaald. Dit komt voornamelijk doordat er minder schaftwagens zijn gehuurd. In tijden van corona werden er meer schaftwagens gehuurd vanwege het afstand houden.

Onderhoudskosten

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Onderhoud voorziening aan terreinen	-	40	35
Onderhoud gebouwen	252	152	126
Onderhoud machines & installaties	150	364	358
Onderhoud inventaris	3	2	7
Onderhoud automatisering	3	4	6
Onderhoud transportmiddelen	37	57	81
Totaal	445	619	613

De onderhoudskosten zijn ten opzichte van 2021 nagenoeg gelijk.

Algemene kosten

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Accountantskosten	146	58	85
Abonnementen/contributies	129	194	143
Representatiekosten	1	6	7
Raad van Toezicht	30	28	25
Vrijval/dotatie voorziening dubieuze debiteuren	-	-7	-18
Advieskosten algemeen	422	235	155
Diverse projectkosten	37	88	164
Totaal	765	602	561

De algemene kosten zijn ten opzichte van 2021 ongeveer gelijk.

Honorarium PSA

Onderstaand overzicht toont het accountants-honorarium voor de jaren 2021 en 2022.

x € 1.000	2022	2021
Controle jaarrekening	85	84
Controle Wsw	22	20
Controle Werkbrigade	19	18
Controle Circulaite Hub	5	-
Fiscaal advies werkzaamheden	-	-
Totaal	131	122

Het honorarium voor de accountantscontrole van de jaarrekening is gebaseerd op de totale honoraria over het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

Vennootschapsbelasting [15]

Op 15 juni 2015 is Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (verder: WMVOO) in werking getreden en van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Pantar is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting voor zover zij een fiscale onderneming drijft en er geen vrijstelling toepassing zou vinden.

Pantar heeft het standpunt ingenomen dat Stichting Pantar Amsterdam niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. In december 2017 heeft de Belastingdienst deze conclusie op grond van standpunten schriftelijk bevestigd. Wijzigingen in de feiten en omstandigheden (al of niet in een later jaar) kunnen leiden tot een andere conclusie omtrent de vennootschapsbelastingplicht. Pantar heeft de ingenomen standpunten in 2022 geëvalueerd. Daaruit is geen wijziging naar voren gekomen en is de conclusie gehandhaafd.

Wsw-subsidie gemeenten [16]

Fte's	Begroting 2022 Gemiddeld	2022 Gemiddeld	2021 Gemiddeld	Begroting 2022 Ultimo	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Wsw Amsterdam en buitengemeenten	1.691,3	1.686,0	1.801,6	1.635,3	1.620,0	1.744,2
Wsw Diemen	50,6	50,9	53,9	49,9	50,9	52,4
Totaal	1.741,9	1.736,9	1.855,5	1.685,2	1.670,9	1.796,6

Op basis van de Wsw heeft Pantar in 2022 een subsidiebijdrage ontvangen van € 54,7 miljoen (2021: € 55 miljoen) voor de 1.737 fte Wsw die Pantar in 2022 in dienst had (2021: 1.856). De gemeenten Amsterdam en Diemen staan garant voor een negatief subsidieresultaat. In 2022 had Pantar een negatief subsidieresultaat van € 2,9 miljoen (2021: € 3,9 miljoen). Uitgaande van het verschil tussen de ontvangen Wsw-subsidie en de gemaakte personeelskosten draagt de gemeente Amsterdam € 2,8 miljoen bij en de gemeente Diemen € 0,1 miljoen.

Personeelskosten Wsw

De totale personeelskosten op grond van de Wsw zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Lonen en salarissen	56.511	46.033	47.331
Doorstorting subsidie*	-	5	2
Sociale lasten*	-	7.698	7.603
Pensioen*	-	3.787	3.972
Opleidingskosten	88	8	10
Vaststellingsovereenkomsten*	-	51	32
Totaal	56.599	57.582	58.950

*Kosten niet separaat begroot in begroting 2022

De totale personeelskosten Wsw zijn als volgt onder te verdelen respectievelijk te segmenteren:

Wsw Amsterdam en buitengemeenten

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Lonen en salarissen	54.879	44.680	45.988
Sociale lasten*	-	7.475	7.390
Pensioen*	-	3.675	3.859
Opleidingskosten*	85	7	9
Vaststellingsovereenkomsten*	-	51	32
Totaal	54.964	55.888	57.278

*Kosten niet separaat begroot in begroting 2022

Wsw Amsterdam en buitengemeenten (segmentatie)

Fte's	Begroting 2022 Gemiddeld	2022 Gemiddeld	2021 Gemiddeld	Begroting 2022 Ultimo	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Ambachten	94,2	85,8	95,1	92,5	80,7	90,7
Beheer	80,9	78,3	85,5	77,5	70,9	84,4
Groen	216,3	221,3	244,1	211,1	212,2	236,6
Hospitality	186,7	209,2	241,2	159,5	193,6	217,2
Industrie	553,9	550,1	585,9	532,4	528,8	574,2
Logistiek	91,8	96,1	97,9	88,7	94,5	96,5
Reiniging en recycling	108,2	105,6	120,2	99,3	97,0	116,8
Tech	83,9	102,3	95,0	79,1	99,6	101,7
Tuinderij	225,9	214,5	229,6	210,5	212,8	218,4
Speciasten & Support	2,0	2,9	2,9	2,0	5,0	2,9
Mens en Ontwikkeling	1,5	1,6	1,7	1,0	1,6	1,7
Staf	46,0	18,3	2,5	81,7	23,3	3,1
Totaal	1.691,3	1.686,0	1.801,6	1.635,3	1.620,0	1.744,2

Wsw Diemen

x € 1.000	Begroting 2022	2022	2021
Lonen en salarissen	1.635	1.352	1.343
Doorstorting subsidie*	-	5	2
Sociale lasten*	-	223	213
Pensioen*	-	113	113
Opleidingskosten*	-	-	1
Vaststellingsovereenkomsten*	-	-	-
Totaal	1.635	1.693	1.672

*Kosten niet separaat begroot in begroting 2022

Fte Wsw Diemen (segmentatie)

Fte's	Begroting 2022 Gemiddeld	2022 Gemiddeld	2021 Gemiddeld	Begroting 2022 Ultimo	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Ambachten	1,5	1,9	1,5	1,5	2,4	1,5
Beheer	-	1,0	-	-	1,0	-
Groen	4,0	4,0	5,3	4,0	4,0	5,0
Hospitality	14,8	14,2	15,3	14,8	12,9	15,3
Industrie	23,1	23,3	24,1	23,0	25,0	23,0
Logistiek	2,6	1,6	2,6	2,6	1,6	2,6
Reiniging en recycling	0,6	0,1	1,1	-	-	1,0
Tuinderij	3,0	2,8	3,0	3,0	2,0	3,0
Speciasten & Support	1,0	2,0	1,0	1,0	2,0	1,0
Totaal	50,6	50,9	53,9	49,9	50,9	52,4

Subsidieresultaat Werkbrigade [17]

Sinds oktober 2016 vervult Pantar in opdracht van de gemeente Amsterdam alle werkgeverstaken voor de werknemers van de Werkbrigade: een re-integratieproject voor langdurig werklozen. Voor de uitvoering van dit project mag Pantar de werkelijke salariskosten doorberekenen aan de gemeente Amsterdam. Daarnaast ontvangt Pantar een vergoeding van 24% over deze kosten ter dekking van de overige werkgeverskosten, exploitatie en begeleiding.

De kosten en opbrengsten van de Werkbrigade zijn lager dan in 2021 door afname van het aantal werkbrigadisten van 345,1 fte in 2021 naar 213 fte in 2022.

Fte's	Begroting 2022 Gemiddeld	2022 Gemiddeld	2021 Gemiddeld	Begroting 2022 Ultimo	2022 Ultimo	2021 Ultimo
Werkbrigade	359,0	280,7	318,7	303,7	213,0	345,1
Totaal	359,0	280,7	318,7	303,7	213,0	345,1

In 2022 heeft de Werkbrigade een omzet uit projecten gerealiseerd van € 1,4 miljoen (2021: € 1,7 miljoen). Overeenkomstig gemaakte afspraken is deze omzet volledig af te dragen aan de gemeente Amsterdam.

4.8 Continuïteit

Begin 2018 heeft de gemeente Amsterdam nieuw beleid vastgesteld, gericht op het inrichten van samenwerking onder de noemer 'Sociaal Werkkoepeel'. Deze samenwerking geeft duidelijkheid ten aanzien van de rol en taken van Pantar in de keten van zorg naar werk. Pantar blijft daarin een prominente rol vervullen, namelijk als uitvoerder van de Wsw, als uitvoerder en vangnet in het kader van de Participatiewet en als sociale ondernemer.

Gekoppeld aan dit gemeentelijk beleid zijn voor het jaar 2022 financieringsafspraken gemaakt tussen Pantar en de gemeente Amsterdam. Op grond van deze afspraken is het exploitatieresultaat 2022 van Pantar financieel gedekt. Het negatief operationeel resultaat is verrekend door een exploitatiebijdrage van de gemeente Amsterdam, overeenkomstig voorgaande jaren. Hierdoor is de algemene reserve in 2022 niet beïnvloed door exploitatiesaldi. In 2021 heeft een dotatie aan het eigen vermogen plaatsgevonden. Hierdoor is het eigen vermogen in 2021 toegenomen, waardoor de continuïteit van Pantar is versterkt.

Pantar heeft in 2022 het evenredig deel van de specifiek voor SW-bedrijven bestemde Rijkssteun ter compensatie van gedeerde inkomsten als gevolg van corona verantwoord. Deze was voldoende om de nadelige effecten van corona over 2022 financieel gezien op te vangen.

In 2020 heeft Pantar haar meerjarenstrategie geherformuleerd en, daaraan gekoppeld, een nieuwe meerjarenbegroting 2021 t/m 2024 opgesteld. Deze meerjarenbegroting en de daarin bepaalde jaarlijkse exploitatiebijdrage is door de gemeente Amsterdam goedgekeurd op 16 maart 2021. Op basis van deze calculatie is door de gemeente Amsterdam een meerjarige raming van het tekort op de Pantar-exploitatie opgenomen in de gemeentebegroting; daarnaast is er sprake van een risicobuffer bij de gemeente.

4.9 WNT-verantwoording 2022 Stichting Pantar Amsterdam

De Wet normering topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT) is van toepassing op Stichting Pantar Amsterdam. Het voor Stichting Pantar Amsterdam toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000,- op basis van een fulltime dienstverband van 1 januari tot en met 31 december 2022.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van functievervulling.

Bedragen x € 1	A.J. de Boer
Functiegegevens	<i>Algemeen directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01- 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	164.655
Beloningen betaalbaar op termijn	16.097
<i>Subtotaal</i>	180.751
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	180.751
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2021	
Bedragen x € 1	A.J. de Boer
Functiegegevens	<i>Algemeen directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.739
Beloningen betaalbaar op termijn	15.235
<i>Subtotaal</i>	173.974
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000
Bezoldiging	173.974

De bezoldiging van A.J. de Boer over het boekjaar 2021 is gecorrigeerd.

De pensioenlasten waren te hoog verantwoord en dit is in de vergelijkende cijfers over 2021 gecorrigeerd.

Toezichthoudende topfunctionarissen.

Bedragen x € 1	L.J. de Waal	J.J.H.M. van Gennip	C. Compas	S. Gemin	A.C. Wallast	K. Diaz
Functiegegevens	<i>Voorzitter</i>	<i>Lid</i>	<i>Voorzitter</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/08	01/01 - 31/08	01/09 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/10-31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	5.365	3.642	2.682	5.463	5.463	5.463
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.570	14.380	10.830	21.600	21.600	21.600
-/- onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0	0	0
Bezoldiging	5.365	3.642	2.682	5.463	5.463	5.463
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2021						
Bedragen x € 1	L.J. de Waal	J.J.H.M. van Gennip	C. Compas	S. Gemin	A.C. Wallast	K. Diaz
Functiegegevens	<i>Voorzitter</i>	<i>Lid</i>		<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	n.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12		01/07-31/12	01/12 - 31/12	n.v.t.
Bezoldiging						
Bezoldiging	7.709	5.209		5.209	2.605	434
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	31.350	20.900		20.900	10.536	17.775

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking hebben zich in 2022 niet voorgedaan.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen

5. Overige gegevens

5.1 Pantar

Adres

Stichting Pantar Amsterdam
Kriekenoord 3
1111 PT Diemen

Statutaire zetel Amsterdam

Bestuur

A.J. de Boer   Algemeen directeur

Raad van Toezicht

L.J. de Waal	Voorzitter (tot 31/08/2022)
J.J.H.M. van Gennip	Lid (tot 31/08/2022) voorzitter (per 01/09/2022)
C. Compas	Lid
S. Gemin	Lid
A.C. Wallast	Lid
K. Diaz	Lid (per 01/10/2022)

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Stichting Pantar Amsterdam beoogt geen winst. De resultaatbestemming is niet statutair bepaald, maar overeengekomen met de gemeente Amsterdam. Overeengekomen is dat een negatief operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening van Pantar, onder voorwaarden welke zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst, wordt gecompenseerd door de gemeente Amsterdam. In het geval van een positief resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening wordt tussen de gemeente Amsterdam en Pantar specifiek afgesproken wat de bestemming daarvan zal zijn.

Diemen, 14 april 2023

Lex de Boer
Algemeen directeur Stichting Pantar Amsterdam

5.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Pantar Amsterdam

VERKLARING OVER DE IN JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Pantar Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pantar Amsterdam per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ- Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2022;
- De staat van baten en lasten over 2022;
- Het kasstroomoverzicht 2022;
- De toelichting, met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
- De WNT-verantwoording 2022.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pantar Amsterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, in overeenstemming met RJ- Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar

- continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
  - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Rotterdam, 19 april 2023

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A.R. Sallehart RA

fkortingen en begrippen

Afkortingen (alfabetisch)

Fte	Fulltime equivalent
LIV	Lage inkomensvoordeel
LKS	Loonkostensubsidie
LKV	Loonkostenvermindering
P-wet	Participatiewet
Sw	Sociale werkvoorziening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WNT	Wet normering topinkomens
Wsw	Wet op de Sociale Werkvoorziening

Begrippen (alfabetisch)

Arbeidsontwikkelbedrijf	Bij het arbeidsontwikkelbedrijf is het maken van producten en het leveren van diensten geen doel op zich. Het is een middel om mensen te ontwikkelen en te leiden naar een passende plek binnen de eigen werkbedrijven van Pantar of de externe arbeidsmarkt.
Loonwaarde	De waarde van de (potentiële) arbeidsprestatie van een werknemer in een bepaalde functie op een bepaald moment.